

LJUDSKI GLAS

POLITIČNI TEDNIK ZA SLOVENSKO LJUDSTVO.

Izhaja vsak petek in stane za vse leto 12 K, za pol leta 6 K in za četrt leta 3 K. Posamezna številka stane 30 vinarjev. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve je frankirati in naslavljeni na: „LJUDSKI GLAS“, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6, I. nadstr., Učiteljska tiskarna.

Na levo!

Ves svet se suče na levo, ves svet je nezadovoljen.

Saj ni čuda. Že pred izbruhom svetovne vojne je delovno ljudstvo komaj živelo. Kapitalizem se je šopiril bolj in bolj in vedno globlje je padalo ljudstvo v bedo. Nasprotje med bogastvom na eni in revščino na drugi strani se je poostrovalo z vsakim dnevom. To je moralo enkrat trčiti skupaj in se razvneti v boj za obstanek ali posameznik kapitalistov ali pa ljudstva.

Potem je v poletju leta 1914. izbruhnila vojna, svetovna vojna, kakršne svet še ni bil doživel. Šlo je za kapitalistične interese posameznih skupin. Anglež ni več trpel Nemca, ki mu je pri svetovnih kupčijah bil vsak dan bolj na potu. Nemški kapitalisti zopet pa so mislili, da je prišel čas, da se polaste gospodstva po vsej Evropi. Drugi so jim pomagali, hočeš nočeš, ljudstvo je bilo poginano v krvavi boj. Milijone ljudi je poginilo na bojiščih, v ujetništvih, v begunskih in prisilnih taboriščih. Milijone mož je izgubilo zdravje, premoženje, eksistenco. Kapitalisti pa so želi. Ljudske množice so se teple po vsem svetu za njih interese, doma pa je čakal kapitalist na plen in mimogrede verižil, dražil, goljufal in izžemal. Tako je šlo štiri leta in pol, dokler svet ni omagal, na eni in drugi strani.

Sedaj si buržoazija zmagovitih narodov deli plen med seboj. Ljudstvo ostaja pa zopet praznih rok. Mir se sklepa brez

ljudstva, nihče od vladajočih ne povprašuje, po njegovih željah. In pravic nobenih! Med vojno so se ljudstva na eni in drugi strani nalagala sama bremena, same dolžnosti. Sedaj je prišel čas, da bi ljudstvo tudi vprašalo po svojih pravicah. Toda vladajoča kasta buržoazijcev se ne meni zato, ne prizna nobenih ljudskih pravic. Ona hoče zopet vladati in sicer tako, kakor je pred vojno. Ljudstvo pa se je zdramilo, živeti mu ni več v starem suženstvu in njegove misli so prav — čudne.

Vse čuti, da stoji svet pred novimi nevihtami, da tako kakor je, ne more ostati. Zlomilo se bo vsepovsod — tako buči v zraku, to čutijo ponižane in razžaljene človeške duše. Svet še ne bo dobil miru, najbrže še dolgo ne. Vse bo še drugače, vse se bo še preustrojilo in vse kar se stori in ustvari te dni, nima nohene stalnosti in sigurnosti.

Za ta čas se mora pripraviti tudi naše ljudstvo. Velike bodo težkoče, ki se zbirajo nad našimi glavami in trezno moramo premisliti, kaj in kam hočemo. Predvsem bo ljudstvo moralo premisliti vsak svoj korak v novo bodočnost, da ne zagazi v nesrečo in da čimprej pride v novi dobi, ko bo poklicano vladati se samo, do reda in miru. Zakaj ne pozabimo, da imamo na svetu dobre in zlobne, nesebične in sebične, požrtvovalne in pohlepne ljudi. Čim dalj bodo trajale zmešnjave, tembolj bodo v kalnem ribarili razni koristolovci.

Pri nas je ljudstvo še prav posebno nezadovoljno, ker nima nič od vojne. Delalo in molčalo je delovno ljudstvo pred

vojno in delalo in molčalo naj bi sedaj. Nihče ne skrbi zanj, nihče ne vpraša, kako živi revež v tej draginji, kako in kje naj si nabavi vse to, kar je med vojno izgubil in porabil: obleko, obutev, orodje itd. To ne more trajati večno. Ker gospodje, ki danes vladajo svet, niso zmožni zadostiti najnujnejšim potrebam ljudstva, zato je treba, da ljudstvo s svojim glasovanjem odloči, kdo naj stopi na njihovo mesto. Pri nas je zlasti potrebno, da se izvedejo pravične volitve, o katerih noče nihče ničesar slišati. Kaj se je ljudstvo bojevalo, kaj je trpelo toliko let zgolj za to, da bi sedaj lačno, boso in raztrgano sedelo na mrzlem zapečku?

Zato danes zopet ponavljamo: Razpišite volitve, ljudstvo naj si samo prosto in po svoji pameti izbere svojo vlado. Potem utegne nastopiti res red in priti čas, ko bodo vsi verižniki, vsi goljufi in sleparij ljudstva in vsi, ki so ga tlačili in odirali, ga zapeljavali in mu lagali prišli pred ljudsko sodbo. In ljudski glas bo božji glas.

Ta čas se naglo bliža!

O plemenitaših.

Kakor smo našim bralcem že opetovano povedali, so bili nekoč edini gospodarji slovenske zemlje in slovenskega ljudstva nemški plemiči, to so razni vojvode, knezi, grofi, baroni, vitezi, plemeni in kakor se ta družba postopačev še imenuje. Razne revolucije so tekom časa tej gospodi sicer nekoliko pristrigle pe-

LISTEK.

Ljudstvo.

Ti praviš: zebé me. Da se ogreje tvoje izmozgano telo, te opašejo s trikratnim železnim obročem.

Ti praviš: lačen sem. In odgovore ti: jej drobtine, ki jih nameda iz naših veselčnih dvoran.

Ti praviš: žejen sem. In odgovore ti: srkaj svoje solze.

Zgrudiš se pod bremenom dela, a tvoji gospodarji se radujejo tega. Tvoje muke in tvoj trud imenujejo neobhodno potrebni jarem dela.

Tožiš, da ne moreš negovati svojih duhovnih zmožnosti, da ne moreš razprostrti svoje inteligence; a tvoji zatiralci ti pravijo: prav je tako! Da ljudstvo lahko vladamo, ga moramo poneumnjevati.

Vi ste ljudstvo; poslušajte torej, kaj pomenja »ljudstvo«.

Ljudje so na svetu, utrujeni od dnevnih bremen, izpostavljeni neprestano solncu, dežju, vetru in vsem neprilikam

letnih časov, ljudje, ki s trudom obdelujejo zemljo, v katero polagajo s plodnosnim semenom del svoje moči, svojega življenja, čelo v potu, da tako pridelujejo za vse potrebno hrano.

Ti ljudje so možje ljudstva.

Drugi delajo v gozdovih, kamnolomih, minah, se pogrezajo v neznanske globočine, v notranjost zemlje, da izkopijejo sol, premog rudnine, sploh vse za obrti in umetnosti potrebne surovine. Ti kakod oni se postarajo ob trdem delu, da preskrbe vse stvari, ki jih potrebujejo vsi.

Tudi ti so možje ljudstva.

Zopet drugi topé rudo, jo obdelujejo in jej dajejo obliko, potom katere postane šele uporabljiva za najraznovrstnejše stvari; ali obdelujejo les, predejo volno, tko platno, svilo in različno blago, ali pa se trudijo z enako vnemo, da zadoste različnim potrebam, nastajajočim neposredno iz narave ali iz socialnih razmer.

Tudi ti so možje ljudstva.

Drugi brodarijo križem po morju, večno obdani od nevarnosti, da prevažajo izdelke ene dežele do obal druge, ali pa se bore proti valovom in vihram v žgoči tropični vročini kakor tudi v mrazu več-

nega ledu, da z lovom rib pomnožujejo za skupnost živila ali pa da iztrgajo morju množico nam koristnih produktov.

Tudi ti so možje ljudstva.

In potem, ali niso tudi oni otroci ljudstva, ki zgabijo orožje za domovino, jo branijo, jej žrtvujejo najlepša leta svojega življenja, svoje telo, svojo kri; ki se žrtvujejo in umirajo za varnost drugih ljudi, da jim zagotovijo mirno veselje družinskega življenja?

Drugi zopet premagajo tisoč ovir, osrčeni in podpirani le od svojega ženija in oplemene umetnost, literaturo in znanost, ki dviga življenje, izobražujejo narode in jih odevajo z onim bleščečim sijajem, ki mu pravijo slava in postanejo tako vir in sicer najplodonosnejši — javne blaginje.

V vsaki deželi so torej »ljudstvo« ti, ki delajo, ki so v vsakem oziru produktivni, ki darujejo svojo delovno silo skupnosti, razred so, ki najbolj pospešujejo blaginjo države, ki je najbolj potreben za njen obstoj! Zatorej proč z manjšino privilegirancev, ki se kopljejo v samem uživanju: le v ljudstvu je utelesen človeški rod.

ruti, a ob vso oblast vendarle še niso bili. Zlasti Avstrija in Ogrska sta jih kaj vneto varovali in branili. V bivših avstrijskih vladah se skoro nikdar ni našlo ministra, ki bi ne bil vsaj vitez ali pa »plemeniti«, na Slovenskem so imeli ti ljudje v rokah še stotisoče oralov naše zemlje, na Hrvaškem in v Bosni so imeli pa sploh edino besedo še vedno plemenitaši.

Kako pa je nastal pravzaprav ta rod postopačev in izsesovalcev, ki je tako dolgo živel na račun ljudskih žuljev in gospodaril povsod okrog?

Pred tisoči leti, ko so se začeli prvič v zgodovini pojavljati Turki, so ti najprej zavzeli Palestino. To pa največjim mogočim tedanjega sveta, to je papežem, ni bilo všeč in začeli so zbirati po vsem svetu razne postopače, pustolovce in podobne delamržne ljudi, da bi šli za nje osvobojevati sveto deželo. Imenovali so se križarji. Te »armade« so se leta in leta klatile po vsem svetu, bile so strah in groza vsega prebivalstva, kjerkoli so se prikazale. Ko so se ti križarji po desetletnem potepanju po svetu vrnili v domovino, jim seveda ni bilo mar dela, ampak so se raje pečali s — tatvino. Postali so navadni pocestni roparji, ki so napadali zlasti trgujoče trgovce. Posebno spretni in predrzni taki roparji, ki so počasi močno obogateli, so si sezidali ob prometnih cestah cele trdnjave-gradove, odkoder so strahovali vso okolico. Čim večji in brezobzirnejši tolovaj je bil kdo, tem večjo oblast in veljavo je imel. Taki pocestni roparji so postali tako ustanovitelji »najslavnejših« plemenitaških rodbin, katerim so se klanjali vsi gori do kraljev, cesarjev in papežev. Iskali so pri njih zveze prijateljstva in združili so se oboji, da bi popolnoma zaslužili ubogo ljudstvo, kar se jim je seveda hitro tudi popolnoma posrečilo. Vsak upor proti tem ljudem so proglasili seveda tudi za smrtni greh, oblast teh pocestnih roparjev in njihovih potomcev pa kot »od Boga postavljeno« gosposko. Roka roko umije, so si mislili plemiči in duhovščina in podpirali so pridno drug drugega ter dobro živeli na račun ubogega ljudstva.

Mimogrede bodi omenjeno, da je tudi večina dosedanjih cesarskih in kraljevih rodbin »po milosti božji« nastala iz potomcev takih pocestnih roparjev. Zlasti veliki tolovaji so bili baje predniki tako proslavljenih Habsburžanov, pred katerimi so se valjali v prahu naši liberalci in pa katere so tako pobožno molili

Zakaj se čudite, da ste želi do današnjega dne tako malo sadov svojega dela? V vaših rokah je bila moč, da preobrazite svet, ali v vaših srcih ni bilo dovelj volje za dejanja. Pravičnost vas je dostikrat zapustila, ljubezen do bližnjega še vselej.

Ali hočete biti srečni? Tedaj mislite na svoje brate kakor sami nase. Njihova stvar naj bo vaša stvar, njihova blaginja vaša blaginja, njihova žalost vaša žalost. V tem trenutku, ko priznate en sam skupni interes, eno voljo, eno dejanje — imenujemo mi moč, ki vas premaga!

Že zori ljudstvu vseh narodov spoznanje, da imajo enake interese, da ni treba med njimi nasprotstev, kakor jih hočejo pregovoriti oni, ki bi jih radi prevarali, da jih ločijo in ki jih hočejo ločiti, da jih imajo tem bolj gotovo v svojih pesteh. Nagon sili ljudstva, da se zbližujejo, da se smatrajo za brate. Kmalu pride ura, ko se bodo medsebojno podpirali, pomagali drug drugemu. Na obzorju zgodovine prihaja srečnejši čas, čas, ko bo ves svet le eno mesto, vladan po enaki postavi, po postavi pravičnosti in ljubezni, enakosti in bratstvu — vera bodočnosti za ves človeški rod!

(Iz »Knjige za ljudstvo«, spisal F. de Lamennais, leta 1838.)

naši klerikalci, ki se danes kar cede demokratizma, ker vedo, da bi sicer izgubili še ono pest zaslepljenih pristašev med našim zapeljanim in oguljufanim ljudstvom.

Taka je torej resnična zgodovina tiste »plemenite« gospode, ki je še do nedavnega vladala vsepovsod.

Sedaj pravijo, da smo osvobojeni in da smo dobili lastno demokratično državo. Ljudstvo sicer vse to še prav malo občuti, a kljub temu nam to najbolj hite zatrjevati ravno taki ljudje, ki so se še včeraj najbolj pehali za razna »viteštva« in druge visoko doneče »plemiške« naslove. Tem ljudem se seveda prav nič ne mudi, da bi Jugoslavijo čim prej prav pošteno očistili te »plemenite« gospode, ki je tako dolgo pila kri našega ljudstva. Nam je sicer malo mar, kaj mislijo ti gospodje, ki sede danes na vodilnih mestih v Ljubljani in v Belgradu, o plemenitaših, a povemo jim odkrito in prav odločno, da zanje v Jugoslaviji ne bo več prostora, zato bo poskrbelo ljudstvo samo. V Jugoslaviji ne potrebujemo prav nobenih grofov in baronov in vitezov, pa če je to našim liberalcem in klerikalcem všeč ali ne.

Zahtevamo zato, da se v Jugoslaviji takoj prepove rabo vseh takih naslovov, ki nas spominjajo le tisočletnega našega suženstva. Mi hočemo biti v demokratični državi, sami svoji gospodarji brez plemenitega jerobstva.

Dalje pa tudi zahtevamo, da se takoj popravijo vse krivice, ki so nam jih ti gospodje, potomci nekdanjih pocestnih roparjev, postopačev, tatov in tolovajev tekom stoletij naredili. Tu pride zlasti v poštev zemlja, ki jo je ta »gospoda« pokradla našemu ljudstvu.

Baš sedaj se razgovarjajo v Belgradu o agrarni reformi in mi zahtevamo, da se tem ljudem vzame vse, brez odškodnine in da nazaj pravemu lastniku, to je — ljudstvu, razni grofiči, baroniči itd. naj pa primejo za pošteno delo, če hočejo živeti.

Ljudstvo to zahteva in bo tudi izsili, če ne z lepa pa z grda. — C.

Kaj je socializem?

Socializem je nauk, ki z znanstvenim delom dokazuje, da človeška družba, kakršna je danes, ne more obstati. Manjšina, ki ima vse bogastvo sveta v roki, vlada večini, ki nima drugega, kot svoje pridne roke ali pa razumno glavo. Ker pa je človek pohlepen, tako da hoče imeti vedno več, tako uničuje tudi bolj bogati manj bogatega, in proletarcev, to je ljudi, ki ne žive od rent ali drugega premoženja, temveč le od zaslužka svojega dela, je vedno več. Vladajoča manjšina se krči sama, brezpravna in proletarska večina pa narašča. Na ta način kapitalisti sami žagajo vejo, na kateri sede.

Socializem hoče družbo tako preobraziti, da ta njena notranja nasprotja izginejo. To je mogoče pa le tako, če organizirani proletarijat vzame v svoje roke vse, kar ima danes vladajoča manjšina, to je kapitalisti, in vse vrednote privede nazaj v skupno ljudsko last. Tako bodo izginili velekapitalisti in velefinančniki in veleposestniki in izžemajne ljudstva preneha.

Predpogoj zato pa je organizacija proletarijata. V njej mora vladati disciplina in spoštovanje med seboj.

Dopisi. Gornji grad.

V našem okraju kaj malo čutimo, da živimo v »demokratični« in »svobodni« državi. Gospodje po oblastnijah, ki krmarijo naš okraj, so še vedno polni staro-

režimskega duha. Ljudstvo ve, da ti gospodje ne delajo v duhu modernega časa, a ne zna si pomagati. Ljudje se jeze, tarnajo, zdihujejo, toda do spoznanja, da si sami lahko pomagajo, še niso prišli. Nas socialistov se boje kakor vrag žegnane vode. Če jih hočem seznaniti z »Ljudskim Glasom«, kar poblede, ker jim roje po glavi še vedno pravljice o teh »hudobnih« socialnih demokratih, katerim s prozornim namenom očitajo klerikalci in liberalci vse mogoče slabe stvari. Toda kolikor nas je v našem okraju zavednih pristašev edine prave ljudske stranke, smo vsi trdno uverjeni, da ni več daleč čas, ko bodo dejanja dokazala, katera stranka da v resnici zastopa ljudske interese. Takrat na veselo svidenje vsi vi neumni Tomaži!

Laški trg.

»Po farjih vera gor, po farjih vera dol« pravi star pregovor. Da je tudi še danes resničen, dokazuje sledeči dogodek: v našem okraju živi župnik, ki ne pozna za svojo osebo Kristusovega nauka — ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Nekemu kmetu je namreč umrla žena. Dotičnik je tako reven, da nima niti ene krave. Župnik mu je zaračunal pogreb sedemdeset kron. Ubogi kmet ga pride prositi, naj mu vendar z ozirom na njegov bedni položaj zniža stroške za pogreb. Toda »usmiljeni« Kristusov namestnik ga nažene: »Saj nismo na sejmu, da bi glihali.« In ubogi kmetič je moral plačati vseh sedemdeset kron za opravilo, pri katerem se župnik ni prav nič trudil, ne telesno ne duševno. — Povem še to, da so pri nas nekateri dohovni gospodje tudi že po izpovednicah pričeli agitirati proti socialnim demokratom. Kdor jim pri izpovedi ne obljubi, da izstopi iz naše stranke, tega naženo iz cerkve brez odveze. Gospodje, le tako dalje, toda zapomnite si, da »vsaka reč le en cajt trpi«, kakor je dejal tisti kmet, ki je moral Francoza zibati.

Vranja Peč pri Kamniku.

Tu pri nas je zelo čudno urejeno. Za vso občino dobiva pošto župnik F. Krek, ki se pa po našem mnenju preveč vtika v zasebne zadeve drugih, katere ga popolnoma nič ne brigajo. Evo nekaj primerov! Nekdo je naročil »Ljudski Glas«, župnik ga dobi, hajd z njim v koš. Enako naredi z drugimi časopisi, ki mu niso všeč. Pride nedelja; župnik že zopet ne pridiguje o ničemer drugem, kakor o nevarni socialni demokraciji ter o »Ljudskem Glasu« in o brezverskem »Napreju«. Ne pomagajo nobeni opomini, naj se razdelitev pošte uredi drugače. Človek že ne ve, kam bi se obrnil, od nikjer ni pomoči. Gospodu župniku pa povemo, da ne živimo več v trhlji in klerikalni Avstriji temveč v Jugoslaviji, v kateri tudi socialni demokrati zahtevamo enake pravice z drugimi. Drugič kaj več.

Po svetu.

Zapečaten in podpisan krivica.

V soboto, 28. junija, so podpisali pooblaščenca nemške vlade v Parizu mirovno pogodbo, katero so jim skovali zastopniki Anglije, Francije, Italije, Amerike in Japonske. Ta pogodba pomeni najhujše ponižanje, kar ga je doživel še kdaj kak narod v svetovni zgodovini. A ni samo ponižanje, temveč tudi huda krivica, ki se bo še nad namišljenimi zmagovalci bridko maščevala. Kajti če bodo Nemci izpolnili vse pogoje mirovne pogodbe, tedaj jim je za desetletja onemogočen vsak kulturni in gospodarski razmah. In to v času, ko snujejo »zvezo narodov«, v času, ki naj pomenja enkrat za vselej konec vseh vojn. Nad tem brezsrčnim in brezvestnim činom preobjeste-

nih kapitalističnih pomagačev se ne bo maščevalo le nemško ljudstvo, temveč vse zatirane ljudske mase. Dan obračuna bo strašen!

Med prijatelji in zavezniki.

Pravijo, da je slavna antanta prijateljica in zaveznica naše države. To prijateljstvo je antanta svečano potrdila s tem, da je naložila naši državi odškodnino, ki znaša več milijard in ki jo moramo plačati našim zaveznikom. Tako dokazujejo dejanja, koliko velja »prijateljstvo« in »zaveznitvo« slabega z močnim. Antanta hoče imeti okolo sebe same tlačane in sužnje, toda prišel bo dan, ko bo suženj raztrgal verige in bo lahko svobodno rabil svoje pesti.

V Nemčiji

je bil pretečeni teden dokaj kritičen. V Berlinu je bila izbruhnila velika stavka železničarjev, a v Hamburgu je prišlo celo do punta. Baje je bila organizirana vstaja proti sedanjemu režimu po vsej Nemčiji, a vlada jo je zatrla. Če jo je zatrla le za nekaj časa ali za vselej — to bo pokazala bodočnost. Vlada pa je izdelala že načrt, po katerem hoče uničiti vsako novo gibanje levičarskih socialistov ali komunistov.

■ Iz naše države. ■

Izvoz. Glasom naredbe št. 3046 ministrstva za trgovino, je izvoz suhih sliv, pekmeza, starega krompirja in suhega sadja prost. Tozadevne kolekovane prošnje se naj vložijo na podružnico Centralne uprave za trgovački promet sa inostranstvom v Ljubljani, ki bo izdajala za to blago potrebne izvoznice. Istotako naj se vse prošnje za prevoz raznega blaga v Cmurek, Radgono, Ljutomer ali tamošnje okolice, pošiljajo na podpisano podružnico. — Centralna uprava za trgovački promet sa inostranstvom u Beogradu, podružnica v Ljubljani.

Dovolitev za nakup žita. Peter Majdič paromlin v Celju je prejel dovoljenje, da sme nakupiti v Vojvodinji 50 vagonov pšenice in 25 vagonov koruze.

Ogrski bankovci po 5 in 10 K. Po naredbi gospoda finančnega ministra I. broj 1472 z dne 30. maja 1919 je prepovedan uvoz zgoraj navedenih bankovcev v ozemlje kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in prejemanja takega denarja kot plačilno sredstvo v privatnem in javnem prometu.

Uničenje koruze. „Jugoslav. Ekonomista“ poroča: Neprestano deževanje je povzročilo veliko škodo ne samo v Slavoniji, nego tudi v Bosni, Srbiji in Banatu. „Sajkaški rit“, ki je vsled izredne plodovitosti bajeslovni kraj v Bački, je popolnoma poplavljen. Upalo se je, da bo letos samo ta „Sajkaški rit“ dal na evropski žitni trg milijon centov koruze, a to poleg potreb tamkajšnjih.

Narodno predstavništvo v Belgradu je kakor mlin brez vode; ne dela nič. Zadnje dni se je celo zgodilo, da ni imel predsednik niti toliko gradiva, da bi sestavil dnevni red. Največkrat so pa seje tako slabo obiskane, da predstavništvo niti sklepčno ni. In vendar potrebuje država smoternega dela tako nujno kakor žejni vode.

Anketa o agrarni reformi. Pretečeni teden se je pričela v Belgradu anketa o agrarni reformi. 17. in 18. junija so razpravljali o rešitvi kmetijskih vprašanj v Bosni in Hercegovini. V začetku seje 18. junija so zapustili anketo zastopniki organiziranih veleposestnikov v Bosni in Hercegovini, potem ko je njihov podpredsednik Konstantin Kostić iz Tuzle podal izjavo, v kateri pravijo veleposestniki, da ostavljajo anketo zato, ker že iz stilizacije vprašanj in ministrove interpretacije uvidevajo, da ni izgleda za pra-

vično rešitev tega problema. Zahteve da so formulirane tako radikalno, da ne priznavajo veleposestnikom naknadne odškodnine niti od strani seljakov, niti od strani države. Zahteva se nadalje tudi revizija vseh razsodb glede kmetijskih pravic iz leta 1878, kakor tudi, da se naj kmetom razdele tudi vsi begluki brez kake odškodnine za epahije. — Debata je bila ves čas zelo živahna ter je bila veren izraz razpoloženja »krščenih in nekrščenih« veleposestnikov. Predloženo je bilo tudi vprašanje o razdelitvi velikih posestev.

Zakon o državljanstvu v kraljevini SHS. Minister za konstituantno je predložil narodnemu predstavništvu zakon o ureditvi državljanstva v naši državi. Zakon pravi, da pripade državljanstvo kraljestva SHS onim, ki so bili na dan, ko stopi zakon v veljavo, državljani kraljevine Srbije in Crne gore, odnosno, ki so pripadali Bosni in Hercegovini, ali ki so bili pristoini v one občine bivše Avstro-Ogrske in Hrvatske, ki so sedaj pod državno oblastjo kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Oni Srbi, Hrvati in Slovenci, ki imajo domovinsko pristojnost v občinah, ki niso oziroma ne bodo pod oblastjo kraljestva SHS, ki žive pa sedaj stalno pri nas, dobe državljanstvo pravico, če samo izjavijo, da žele biti jugoslovanski državljani. Oni državljani bivše Avstro-Ogrske, ki so Slovani in so naši državljani vsled temeljne določbe, prenehajo biti jugoslovanski državljani, če se tekom enega leta priklase, da želijo pripadati državi svote narodnosti (n. pr. Čehi). Pripadniki tuje narodnosti iz bivše Avstro-Ogrske, ki so dobili domovinstvo na teritoriju naše države pred 1. januarjem 1871, imajo pravico, da se v teku dveh let izjavijo za državljanstvo svojega naroda (n. pr. Nemci) in da se izselijo iz države. Oni državljani bivše Avstro-Ogrske, ki so pripadniki tujih narodnosti, ki so pa dobili po letu 1871. domovinstvo v občinah sedanjega kraljestva, morajo v teku dveh let izjaviti, če sprejmo naše državljanstvo. Ako se pa ta njihova izjava ne vzame na znanje, se morajo izseliti iz naše države. V imenu socialističnega kluba je govoril proti zakonu sodrug Anton Kristan, ker je zakon skrajno nestrpen proti pripadnikom neslovanskih narodov.

Omejitev cenzure. Ministrski svet je razpravljajal o odpravi cenzure. Ministrski svet se je sporazumel glede omejitve cenzure, ki se odpravi z ozirom na vprašanja notranje politike, vzdrži pa edino le glede vprašanj zunanje politike, vojaških zadev in zagovarjanja protidržavnega gibanja.

Pogovor v železniškem vozu. Pred nekaj dnevi sem se vozil z Dolenjskega. V vozu sta bila tudi dva duhovnika, ki sta govorila nemško, da bi ju jaz ne razumel. Pomenjkovala sta se o tem, kakšne velike preglavice jima dela med farani naš „Ljudski Glas“, ki ga kmetje vedno rajše čitajo. Iz te upravičene bojazni pred našim listom se jima je porodila pobožna želja, da bi bilo najboljšje, če bi bili vpoklicani k vojakom vsi moški do 60. leta. »Potem bi imeli mi doma lahko delo.« tako je vzkliknil eden. Glejte, dragi čitatelji »Ljudskega glasa«, take naklepe kujejo naši nasprotniki, ker se boje poštenega boja z nami. Vsi v naše vrste, da bomo zmagali kadar pride do politične bitke!

Detomorilec. V zapore celjskega sodišča so pripeljali rudarja Franca Kumpergerja iz Trbovelj, ker je sredi decembra l. l. vrغل pri Zidanem mostu v Savo svojega nezakonskega otroka, 4 leta starega, katerega je imel z Angelo Jaklič in ki mu ga je ta prinesla na dom, češ da naj ga on redi. Stvar je prišla na dan, ker je Angela Jaklič od njega tudi še pozneje zahtevala alimentacije.

Likvidacijski urad na Dunaju. Likvidacijski urad na Dunaju je prevzel iz

imetja bivše avstro-ogrske armade za 30 milijonov kron avtomobilov, pnevmatik in pripadajočega materijala. Prevzel bo še druge stvari. Toda vsa ta aktiva in vse druge „malenkosti“ izključno ne morejo pokriti ogromnih pasiv zbankrotirane Avstroogrske.

Petrolej na Moravskem. „Lidove noviny“ poročajo: Pri Ratiskovicah na Moravskem so v globini 550 metrov našli petrolejski vrelec, ki je po kakovosti enak gališkemu petroleju.

Izseljevanje iz Amerike. Zveza ameriških bankirjev je opozorila javnost, da se pripravlja kakih 1,300.000 tujezemcev na odhod v Evropo, čim bo podpisan mir. Tujezemci pa imajo v ameriških bankah okorglo štiri milijarde dolarjev in ta denar hočejo naravno vzeti s seboj, ako odpotujejo v domovino. Bankirji pravijo, da bo izseljevanje v tej meri precej vznemirilo denarni položaj v Ameriki, kajti vzeti hkratu štiri milijarde dolarjev iz bank niso mačje solze. — Čikaška „Tribune“ se joka nad tem denarjem in pravi, da bo izseljevanje imelo dobro in slabo stran. Dobra stran bo, ker se Amerika iznebi „nevarnih socialnih in političnih elementov“, katerih je največ med tujezemci; slaba stran pa je, ker bodo ti slabi elementi vzeli s seboj dober ameriški denar. Ako bi bilo mogoče tako narediti, da bi ljudje šli denar pa pustili tukaj, tedaj bi „Tribune“ z bankirji vred plisala veselja, dasiravno se ne zavedajo vsi skupaj fakta, da bo za Ameriko večja škoda, če izgubi delavce kot pa če izgubi njihov denar. Ako je milijon delavcev prihranilo štiri milijarde (česar pa ne verjamemo), koliko milijard dolarjev so šele ti delavci naredili profita kapitalistom? In pomisliti je treba, da inozemski delavci opravljajo najslabša dela, katerih se domači delavci nočejo zlepa dotakniti. — Kaj pa so bankirji storili, da bi tujezemce poameričanili in pridržali v Ameriki, dokler je bil čas? Nič!

Tržaški pristaniški promet po padu Avstrije. „Lavoratore“ objavlja statistiko pristaniškega prometa v tržaški luki od novembra 1918. do maja 1919. V tem razdobju je prispelo v tržaško luko 716 parnikov s 670.985 tonami blaga, 17.496 civilnimi in 48.259 vojaškimi potniki, 12.171 vojaki in 72.377 vračajočimi se ujetniki. V tem času je bilo v tržaških ladjedelnicah popravljenih 90 parnikov s 279.054 tonami prostornine. V teh šestih mesecih se je v tržaških javnih skladiščih izkrcalo vojnega in drugega materijala za 49.415 kvadratnih metrov.

Kralj Peter pride v Belgrad, tako se poroča iz Belgrada. Začasno se bo nastanil v kopališču Arangjelovac.

Zastopnik Nemške Avstrije v Jugoslaviji. „Wiener Zeitung“ javlja uradno, da je bil imenovan za nemško-avstrijskega zastopnika v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev sekcijski načelnik Oton Klinburg.

Večje število poljedelskih strojev nabavi naše trgovinsko ministrstvo v Ameriki. Razdelilo jih bo v krajih, ki so med vojno največ trpeli.

Za nove železniške proge (Knjaževac - Niš, Topčider - Malakrhinja - Požarevac. Niš - Prokuplje - Mrdar, Kragujevac - Kraljevac - Raška - Kruševac - Janjinec - Klisura) je dovoljen kraljevski vladi kredit.

Razpisani sta glavni trafiki v Radgoni št. 5 in 216. Prva prinaša letno čistih dohodkov 2200 K, druga pa 1369 K. Prosilca naj vložijo prošnje pri finančnem okrajnem ravnateljsstvu v Mariboru do 4. julija.

Belo apno. Trboveljska premogokopna družba naznanja, da ji je sedaj možno postreči cenjene odjemalce v doglednem času z njenim najboljšim zagorskim belim apnom. — Tozadevna cenjena naročila naj se blagovolijo nasloviti na reprezentanco, Ljubljana, Knafljeva ulica št. 13.

Čisto avstro-ogisni bankovci, ki so v prometu, je po izkazu banke dosseglo štirideset milijard kron.

MALI OGLASI.

Za vsako vrsto je plačati 1 K naprej. Pri več kot petkratnem oglaševanju velja vrsta le 80 vinarjev.

Migreno in glavobol odpravimo hitro s Fellerjevim blagodišečim, bolečine tolažečim „Elsa-fluidom“. 6 dvojnih ali 2 specialni steklenici veljajo samo 24 kron. Lekarnar E. V. FELLER, Stubica, Elsatrg št. 358 (Hrvaško) Migrenski žrebliček zoper

glavobol kot priloga za 1 krono je po ceni in dober. Ovoj in poštnina se zaračunajo posebej, ali najceneje, čim več se naenkrat naroči tem več se prištedi.

Iščem 2 sodarska pomočnika.

Plača dobra, hrana in stanovanje. Nastop takoj. Škripec Matija, sodar na Humu pošta Ormož, Štajersko.

Obiskujte naše shode!

Konsumo društvo za Ljubljano in okolico v Ljubljani

vpisana zadruga z omejeno zavezo.

Društvo je ustanovljeno leta 1908 ter ima sedaj 3330 članov.

Iz računskega zaključka za leto 1917/1918 je razvidno, da znaša:

rezervni sklad	K 30.893.—
dispozicijski sklad	20.000.—
bolniški sklad	21.000.—
pogrebni sklad	10.000.—
deležni sklad	100.901.14

Zaostali po umrlih članih dobé posmrtno podporo. Člani, ki so bolni dobé bolniško podporo.

Društvene prodajalne so v Ljubljani in okolici, na Jesenicah, Savi, Koroški Beli in Trzinu.

Kot član pristopi lahko vsakdo. Pristopnina znaša K 1, delež K 50.

Pisarna in centrala:

Ljubljana - Spodnja Šiška, Kolodvorska ulica šte. 56.

G. KELLER:

DON CORREA.

(Dalje.)

Ko se bo vrnil, ne sme biti nobeden več pri hiši, sam pa bo poskrbel za dostojne ljudi, ki mu bodo po godu.

Nihče se ni zganil, niti odgovoril besedice. Na kamenitem stopnišču, po katerem je šel nizdol, se je paž s sovražnim pogledom stisnil v kot. „Idi k gospé“ — mu je zaklical — „in povej, da sem spodil tudi tebe. Če te bom dobil še tukaj, ko bom prišel nazaj, te bom vrgel skozi okno“. Paž je kakor kak pajek odhitel po stopnicah navzgor.

Pri vratih sta ga čakala osedlana konja in hlapec, pripravljen za pot. Bil pa je tako obotavljiv in čemeran, da je gospod dobro opazil upornost, s katero se mu je pokoril. Res sta prijezdila po gorski stezi komaj sto korakov daleč, ko se je iz grajske line začul presumljiv žvižg; hlapec se je za trenutek ustavil, nato pa je konja obrnil in zdirjal na vso moč nazaj v grad.

„Ali je taka?“ — je dejal Don Correa sam pri sebi, ko je opazil da je hlapec pobegnil. Namestu, da bi mu sledil, pa je šel svojo pot naprej, ker si je rajši pomagal sam ko pa s tako služinčadjo. Reč ga je skoro bolj gnala na smeh ko jezila in skoro se mu je zdelo bolj kratkočasno, če ima človek ženo, pri kateri je tudi nekaj popra in soli in ne sam med.

Reč v Lisaboni se je uredila prav ugodno. Imenovali so ga za viceadmirala in ker se je sedaj zopet pokazal v javnosti, je hotel vsakdo biti njegov prijatelj. On pa se je takoj napravil na pot, ker je dobil od vlade nalogo, naj se pelje s tremi velikimi bojnimi ladjami v Brazilijo in tam prevzame vladine posle.

Admiralsko ladjo je dal pripraviti za sprejem visoke dame in prenesti nanjo iz svoje rodovinske palače vso potrebno spravo in krasno opremo. Tudi je nakupil raznovrstnih dragocenih daril, ki jih je hotel svoji ženi izročiti na ladji in ji tako bogato povrniti, kar je prejel od nje. Sklenil je bil namreč s svojim brodovjem se pripeljati v bližino njenega gradu, se tam

ustaviti in jo prepeljati na ladjo; še le tam bi naj izvedela, kdo je njen mož.

Vest, da se je Don Correa zopet pojavil, se je raznesla po vsej deželi, toda kakor ljudje niso ničesar vedeli o njegovi poroki, ravno tako malo je slutila gospa Feniza, da gre beseda o njenem možu, če je mogoče celo na njeno osamljeno skalno gnezdo prišla vest o sijaju novega admirala.

Nekako uro po solnčnem zatonu, v brezmesčni noči, so se pripeljale admiralove tri velike ladje in se ustavile v primerni razdalji od gradu, čegar lego je admiral spoznal ne samo po temnih obrisih gorovja, ampak tudi po jarko razsvetljenih oknih v dvorani glavnega stolpa. Da bi bilo presenečenje tem popolnejše, je dal na krovih goreti samo najpotrebnejšim sretilkam, one, ki so bile obrnjene proti kopnem, pa zakriti. Tem bolj svetlo in sijajno pa se je bleščala notranjščina admiralove ladje, posebno pa velika soba, ki je bila podobna knežji dvorani. Velika miza je bila pokrita s svilnim škrlatom in preko njega še z damastom. Videle se je, da je miza preobložena s težkim srebrnim posodjem, mogočnimi svečniki in pozlačeni posodami, polnimi dišečih cvetk iz vseh krajev sveta, pripravljena za to, da pomaga komu izkazati največjo čast. Pred vsakim krožnikom je stol z visokim naslonjačem, na katerem je bil izrezan plemiški grb, čakal kakega odličnega gosta; ob stenah, ki so bile okrašene z najraznovrstnejšim lepoticjem, se je na tiho razgovarjala izborna družba, med njimi so se kretali lepo oblečeni spretni služabniki, v manjši sosedni sobici pa sta dve komornici pričakovali svojo gospo. Ne samo častniki z vseh treh bojnih ladij, ampak tudi precejšnje število visokih državnih dostojanstvenikov so tvorili s svojimi ženami in hčerami, ki so šle z njimi, veliko družbo, ki je željno čakala rešitev te uganke.

Ob polu deseti je stopil Don Correa v čoln in se je dal prepeljati na obalo, potem ko je še določil, da se morajo točno ob polnoči, ko se bo vračal, razsvetiti vse ladje, švigati rake te in grmeti vsi topovi. (Dalje prih.)

Miši-podgane stenice-šturki

in vsa golazen mora poginiti ako porablja moja najbolj preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 5—, za podgane in miši K 5—; osobito ostra pasta za podgane K 6—; za šturke K 6—; posebno močna tinktura za stenice K 6—; uničevalec moljev, prašek za uši v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri perutnini K 3—; prašek proti mrčesom 5 K; proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 3 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) in mravljam K 3—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

Že 25 let priljubljeno

domače sredstvo,

ki ga že zdavnaj rabijo v mnogo tisoč rodbinah uspešno zoper glavobol, vrato-bol, hripavost, kašelj, zasliževost in prehlad, je Fellerjev

— EL SA-FLUID —

6 dvojnatih ali 2 specialni stekl. 24 K. Proti nerednemu prebavljanju, griži itd. jemljemo Fellerjeve rabarbarne

6 škatlic K 12— Edino pravi pri lekarnarju Evgen V. Feller, Stubica, Elsa trg št. 252. Ovoj in poštnina se priračunava posebej ali najceneje, kolikor več torej kdo naroči obenem, več prihrani. II

Vsak naj pridobi vsaj dva naročnika!

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

: registrovana zadruga z omejeno zavezo :

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih 3%.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke.

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd.

Stereotipija. Litografija.